

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

16. oktoober 2014*

Riigiabi — Elekter — Soodustariif — Otsus, millega tunnistatakse abi ühisturuga kokkusobimatuks ja määratakse selle tagastamine — Eelis — Põhjendamiskohustus — Abisumma — Uus abi

Kohtuasjas T-177/10,

Alcoa Trasformazioni Srl, asukoht Portoscuso (Itaalia), esindajad: advokaadid M. Siragusa, T. Müller-Ibold, F. Salerno, G. Scassellati Sforzolini ja G. Rizza,

hageja,

keda toetab

Itaalia Vabariik, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Di Bucci ja M. É. Gippini Fournier,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 19. novembri 2009. aasta otsus 2010/460/EÜ riigiabimeetmete C 38/A/04 (ex NN 58/04) ja C 36/B/06 (ex NN 38/06) kohta, mida Itaalia rakendas äriühingu Alcoa Trasformazioni suhtes (ELT 2010, L 227, lk 62),

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja esimees D. Gratsias, kohtunikud M. Kancheva ja C. Wetter (ettekandja),

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. detsembri 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Apellant Alcoa Trasformazioni Srl on Itaalia õiguse alusel asutatud äriühing, kellele kuulub Itaalias kaks esmase alumiiniumi tootmise tehast, mis asuvad Sardiinia maakonnas Portovesmes ja Veneto maakonnas Fusinas. Need tehased müüs apellandile Alumix SpA seoses viimati nimetatud äriühingu erastamisega.
- 2 Teatisega, mis on adresseeritud teistele liikmesriikidele ja huvitatud isikutele vastavalt [EÜ] artikli [88] lõikele 2, mis puudutas Itaalia valitsuse poolt äriühingule Alumix antud riigiabi, mis on Itaaliale kätte toimetatud ja avaldatud 1. oktoobril 1996 (EÜT C 288, lk 4, edaspidi „Alumixi otsus“), milles komisjon hindas erinevaid meetmeid, mis olid Alumixile tema erastamise käigus määratud, sh elektri soodustariif, mille Itaalia traditsiooniline elektritarnija Ente nazionale per l'energia elettrica (ENEL) andis hageja poolt omandatud tehastele, ning leidis selle tariifi osas, mis kehtis kuni 31. detsembrini 2005, et tegu ei olnud riigiabiga EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Selle kohta leidis komisjon eelkõige, et „kohaldades esmase alumiiniumi tootmise suhtes [hageja omandatud tehastes] tariifi, mis katab selle muutuvkulud ja osaliselt püsikulud, käitu[s] ENEL [normaalsetes turutingimustes tegutseva ettevõtjana], kuna need tariifid võimaldavad tarnida elektrienergiat tema kõige olulisematele tööstuslikele klientidele piirkondades, kus toimub suur elektrienergia ületootmine”.
- 3 Autorità per l'energia elettrica e il gas'i (Itaalia elektrienergia- ja gaasiamet, edaspidi „AEEG”) 29. detsembri 1999. aasta otsusega nr 204/99 anti elektritariifi haldamine üle kohalikele elektriturustajatele. Hagejale elektri tarnimise eest esitas arved selle kohalik elektritarnija ENEL mitte enam 19. detsembri 1995. aasta dekreedis (*Gazzetta ufficiale della Repubblica Italiana*, edaspidi „*GURI*” nr 39, 16.2.1996, lk 8, edaspidi „1995. aasta dekreet”) toodud tariifi alusel, mis eelmises punktis märgitud kohaselt kehtis kuni 31. detsembrini 2005, vaid standardtariifi alusel. Tariifide erinevuse kompenseerimiseks kohaldas ENEL hageja suhtes tagasimaksmist, mis oli märgitud tema elektriarvel ja mida rahastati kõigile elektritarbijatele Itaalias kehtestatud maksutaolise lõivuga.
- 4 AEEG 9. augusti 2004. aasta otsusega nr 148/04 tehti avalik-õigusliku isiku Cassa Conguaglio per il settore elettrico (Itaalia elektrienergia sektori tasakaalustusfond, edaspidi „tasakaalustusfond”) ülesandeks hallata kohalike tarnijate asemel elektritariifi. Sellega seoses maksis tasakaalustusfond ise Alcoale tagasi ENEL poolt arvel toodud tariifi ja 1995. aasta dekreedis sätestatud tariifi vahe, kasutades sama maksutaolist lõivu.
- 5 Seejärel võeti vastu esmalt peaministri 6. veebruari 2004. aasta dekreet (*GURI* nr 93, 21.4.2004, lk 5, edaspidi „2004. aasta dekreet”) ning seejärel 14. märtsi 2005. aasta dekreetseadus nr 35 (*GURI* nr 111, 14.5.2005, lk 4), mis muudeti seaduseks pärast 14. mai 2005. aasta seadusega nr 80 tehtud muudatusi (*GURI* nr 91 regulaarne lisa, 14.5.2005, edaspidi „2005. aasta seadus”). 2004. aasta dekreeidi artikliga 1 laiendati elektri soodustariifide kohaldamist eelkõige Portovesme Srl-le ja Eurallumina SpA-le. Ehkki seda dekreeti võis lugeda ka nii, et sellega pikendati kuni 2007. aasta juunini hagejale kohaldatavat soodustariifi, ei kohaldatud tegelikkuses seda tariifi hagejale, kellele kehtis jätkuvalt 1995. aasta dekreet, kuni 2005. aasta seaduse artikli 11 lõike 11 jõustumiseni, mis pikendas kuni 31. detsembrini 2010 hageja kahele tehasele kohaldatavat soodustariifi.
- 6 AEEG pidi seda tariifi kord aastas üle vaatama; see asutus võttis 13. oktoobril 2005 vastu otsuse nr 217/05, mille kohaselt peab see soodustariif alates 1. jaanuarist 2006 lähtuvalt Euroopa börsidel Maini-äärses Frankfurdis (Saksamaa) ja Amsterdumis (Madalmaad) registreeritud hindade võimalikust tõusust tõusma maksimaalselt 4% aastas.
- 7 Ei 2004. aasta dekreedist ega 2005. aasta seaduse artikli 11 lõikest 11 ei teavitatud komisjoni.

- 8 Otsusega, mis tehti Itaalia Vabariigile teatavaks 19. juuli 2006. aasta kirjaga, algatas komisjon EÜ artikli 88 lõike 2 kohase menetluse seoses riigiabiga C 36/06 (ex NN 38/06) – Elektri soodustariif teatud energiamahukatele ettevõtjatele Itaalias (kokkuvõtte avaldatud ELT C 214, lk 5, edaspidi „19. juuli 2006. aasta otsus“).
- 9 Hageja esitas 29. novembril 2006 Üldkohtule hagi, milles palus esimese võimalusena tühistada see otsus osas, mis puudutas elektritarne tariifi kohaldamist tema kahele esmase alumiiniumi tehasele, või teise võimalusena tühistada see otsus osas, kus komisjon kvalifitseeris nimetatud tariifi ebaseaduslikuks uueks abiks.
- 10 Üldkohus jättis 25. märtsi 2009. aasta otsusega kohtuasjas T-332/06: Alcoa Trasformazioni vs. komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata) selle hagi rahuldamata. Euroopa Kohus kinnitas seda kohtuotsust apellatsioonistmes 21. juuli 2011. aasta otsusega kohtuasjas C-194/09 P: Alcoa Trasformazioni vs. komisjon (EKL 2011, lk I-6311).
- 11 Komisjon lõpetas ametliku uurimismenetluse, võttes 19. novembril 2009 vastu otsuse 2010/460/EÜ riigiabimeetmete C 38/A/04 (ex NN 58/04) ja C 36/B/06 (ex NN 38/06) kohta, mida Itaalia rakendas äriühingu Alcoa Trasformazioni suhtes (ELT 2010, L 227, lk 62, edaspidi „vaidlustatud otsus“), mille artiklis 1 on tunnustatud riigiabi, mille Itaalia Vabariik on alates 1. jaanuarist 2006 õigusvastaselt andnud hagejale, ühisturuga kokkusobimatuks.
- 12 Komisjon leidis vaidlustatud otsuses, et tähtsust ei oma analüüs, mille ta oli läbi viinud Alumixi otsuses, ega ka Itaalia ametiasutuste ja hageja esitatud arvutused, millega sooviti tõendada, et hagejale määratud soodustariif oli kooskõlas Alumixi otsuses vastu võetud kriteeriumidega. Komisjon märkis, et tagasinõutava abi summa vastas kõigi hüvituskomponentide summale, mida tasakaalustusfond maksis hagejale.
- 13 Venetos asuva tehase osas märkis komisjon vaidlustatud otsuse artiklis 2, et abi tagasinõudmise asjakohane ajavahemik on 1. jaanuarist 2006 kuni vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni 19. novembril 2009. Sardiinia tehase puhul määras komisjon üksnes osalise tagasinõudmise, mis puudutas ajavahemikku 1. jaanuarist 2006 kuni 18. jaanuarini 2007.
- 14 Hagiavalduse lisast 1 A ilmneb, et otsusest teatati hagejale 12. veebruaril 2010.

Menetlus ja poolte nõuded

- 15 Hageja esitas käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 19. aprillil 2010.
- 16 Hageja esitas Üldkohtu kantseleisse 22. mail 2010 saabunud eraldi dokumendiga ajutiste meetmete kohaldamise taotluse, milles palus peatada vaidlustatud otsuse kohaldamine riigiabi C 36/B/2006 (ex NN 38/2006) osas; selles taotluses palus ta ühtlasi jätta kohtukulud komisjoni kanda.
- 17 Itaalia Vabariik esitas Üldkohtu kantseleisse 8. juulil 2010 saabunud dokumendiga taotluse astuda käesolevas asjas menetlusse hageja nõuete toetuseks.
- 18 Üldkohtu presidendi 9. juuli 2010. aasta määrusega kohtuasjas T-177/10 R: Alcoa Trasformazioni vs. komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata) jäeti ajutiste meetmete kohaldamise taotlus rahuldamata ning määrati, et kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.
- 19 4. augustil 2010 esitas komisjon Üldkohtu kantseleisse kostja vastuse.
- 20 Üldkohtu esimese koja esimees rahuldab 13. septembri 2010. aasta määrusega Itaalia Vabariigi menetlusse astumise taotluse.

- 21 Itaalia Vabariik esitas 26. novembril 2010 Üldkohtu kantseleisse menetluse astuja seisukohad.
- 22 Repliik, millest olid puudused kõrvaldatud, esitati Üldkohtu kantseleisse 1. detsembril 2010.
- 23 Hageja esitas 1. veebruaril 2011 Üldkohtu kantseleisse oma märkused menetlusse astuja seisukohtade kohta.
- 24 Komisjon esitas vasturepliigi ja märkused menetlusse astuja seisukohtade kohta Üldkohtu kantseleile 1. märtsil 2011.
- 25 Euroopa Kohtu presidendi 14. detsembri 2011.aasta määrusega kohtuasjas C-446/10 P(R) Alcoa Trasformazioni vs. komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata) jäeti rahuldamata apellatsioonkaebus eespool punktis 18 viidatud 9. juuli 2010. aasta määruse Alcoa Trasformazioni vs. komisjon peale.
- 26 Seoses Üldkohtu kodade koosseisu muutmisega kuulus ettekandja-kohtunik kuuenda koja koosseisu, millele käesolev asi oli seetõttu määratud. Seejärel määrati käesolev kohtuasi teisele ettekandja-kohtunikule, kes kuulub sama koja koosseisu.
- 27 Üldkohtu koosseisu osalise uuendamise järel kuulub ettekandja-kohtunik kaheksanda koja koosseisu, millele käesolev asi on seetõttu määratud.
- 28 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kaheksas koda) avada suulise menetluse.
- 29 Hageja ja komisjon esitasid oma kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele 12. detsembri 2013. aasta kohtuistungil. Ehkki Itaalia Vabariik ei olnud Üldkohut sellest teavitanud, jättis ta kohtuistungile tulemata, ehkki talle kui menetlusse astujale oli nõuetekohaselt saadetud kohtukutse.
- 30 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus osas, mis puudutab abi C 36/B/06 (ex NN 38/06);
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 31 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 32 Itaalia Vabariik palub Üldkohtul hagi rahuldada.

Õiguslik käsitus

- 33 Oma hagi toetuseks esitab hageja kuus väidet.
- 34 Need käsitlevad sisuliselt esiteks riigiabi õigusvastast kvalifitseerimist, kuna hagejale ei olnud antud eelist; teiseks õigusrikkumist, mis tulenes abisumma ebaõigest kindlaksmääramisest, juhul kui Üldkohus jätab riigiabiks kvalifitseerimise jõusse; kolmandaks (juhul kui see kvalifitseerimine jääb jõusse) ekslikult tegevusabiks kvalifitseerimist seoses piirkondliku abiga, mis on ühisturuga kokkusobiv; ja isegi kui tegu oli toimimisabiga, siis selle abikõlblikkust vastavalt piirkondlikku riigiabi

käsitlevatele suunistele (ELT 1998, C 74, lk 9); neljandaks hea halduse põhimõtte rikkumist ja nende asutamislepingu sätete rikkumist, mis käsitlevad ühisturuga kokkusobivat piirkondlikku abi; viiendaks õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumist; ja kuuendaks oluliste menetlusnormide rikkumist.

35 Üldkohtu arvates on sobilik hinnata esmalt kuuendat väidet, mis käsitleb oluliste menetlusnormide rikkumist.

Kuu esimese väite, mille kohaselt on rikutud olulisi menetlusnorme

36 Kõigepealt tuleb seisukoht võtta kuuenda väite vastuvõetavuse osas, mida vaidlustas komisjon.

37 Komisjoni sõnul on seda väidet nii vähe täpsustatud, et see ei vasta Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõikes 1 esitatud nõuetele. Siiski ilmneb hagiavalduse ja repliigi analüüsist, et ehkki need täpsustused on väga lühidalt, esitab hageja kahest osast koosneva väite, mis on selgelt eristatavad – üks puudutab seda, mis mõju on 19. juuli 2006. aasta otsuse 2006/C 214/03 väidetaval kehtetusel vaidlustatud otsuse õiguspärasusele (hagiavalduse punkt 271); teine käsitleb selle otsuse põhjendamise puudumist (hagiavalduse punkt 272 ja repliigi punktid 73 ja 74). Seega tuleb käesolev väide lugeda vastuvõetavaks.

38 Seetõttu tuleb teiseks hinnata järjest kuuenda väite kahte osa.

Kuuenda väite esimene osa, mis käsitleb menetlusnormi rikkumist seoses 19. juuli 2006. aasta otsuse kehtetusega

39 Hageja väitis, et „ELTL artikli 108 lõike 2 alusel vastu võetud lõplik otsust saab õiguspäraselt vastu võtta üksnes siis, kui ametliku võistleva uurimismenetluse algatamise otsus kehtis”, ja et „juhul kui algatamise otsus tühistatakse, siis tekitab see tühistamine tagajärgi ka vaidlustatud otsusele, mille puhul oleks tegu olulise menetlusnormi rikkumisega”.

40 Kui aga hagejal paluti võtta seisukoht selles, millised järeldused tuleb teha eespool punktis 10 tsiteeritud 25. märtsi 2009. aasta otsusest kohtuasjas Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, mida kinnitas eespool punktis 10 viidatud 21. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, millega tunnistati 19. juuli 2006. aasta otsus täiesti õiguspäraseks, siis teatas hageja kohtuistungil, et ta loobub kuuenda väite esimesest osast; see loobumine kanti kohtuistungil protokollile.

Kuuenda väite teine osa, mis puudutab põhjendamiskohustuse rikkumist

41 Kuuenda väite teises osas väidab hageja, et on rikutud põhjendamiskohustust. Ta kinnitab sellega seoses, et vaidlustatud „otsuses esineb olulistest küsimustest raskeid ja korduvaid põhjenduste puudusi” (hagiavalduse punkt 272), ning viitab „esimese nelja väite raames esitatud argumentidele” (hagiavalduse sama punkt).

42 Ta üritab esmalt tagasi lükata komisjoni esitatud asja läbivaatamist takistavat asjaolu, mis puudutasid käesoleva väite teist osa ning mille kohaselt olid hageja argumentid käsitletud üksnes põhjenduste asjasepuutuvust, mitte aga põhjenduste piisavat või ebapiisavat laadi. Esiteks käsitletakse põhjendamiskohustust hagiavalduse punktides 69–74 ning 78 ja 79, mille kohaselt puudus majanduslik hinnang, mis võimaldaks tõendada hagejale antud eelise olemasolu.

43 Järgmiseks ja eelkõige on repliik täpsem, tuues põhjendamiskohustuse rikkumise all välja selle, et puudus majanduslik hinnang, mis võimaldaks tõendada hagejale antud eelise olemasolu, turuhinna ja piirkondliku arengu arvestamist ja põhjuseid, miks jäeti kõrvale Virtual Power Plant (edaspidi „VPP programm”). Lõpuks, võttes arvesse, et põhjendamiskohustuse rikkumist käsitlev väide on avalikul

- huvil põhinev väide (Euroopa Kohtu 1. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 185/85: *Usinor vs. komisjon*, EKL 1986, lk 2079, punkt 19, ja 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: *komisjon vs. Sytraval ja Brink's France*, EKL 1998, lk I-1719, punkt 67), siis on see vastuvõetav ka siis, kui seda on esimest korda mainitud alles repliigis (Euroopa Kohtu 20. veebruari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-166/95 P: *komisjon vs. Daffix*, EKL 1997, lk I-983, punktid 21 ja 25, ja Üldkohtu 6. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas T-258/09: *i-content vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (BETWIN)*, EKL 2011, lk II-3797, punkt 47). See kehtib veelgi enam, kui hagiavalduses piisavalt täpsustamata väidet on repliigis täpsustatud.
- 44 Seega tuleb esiteks hagiavaldust lugeda repliigi valguses ja teiseks järeldada, et hageja ei heida kuuenda väite raames komisjonile ette eespool mainitud asjaolude arvestamata jätmist, vaid nende mainimata jätmist vaidlustatud otsuses. Seetõttu on tõendatud kuuenda väite teise osa vastuvõetavus.
- 45 Esmalt tuleb hinnata pelka osundamist sisulistele väidetele seoses teise, kolmanda ja neljanda väitega, ja seejärel hinnata hageja poolt hagiavalduses esitatud etteheiteid (esimese väite raames, millele kuues väide viitab), mida repliigis täiendati.
- 46 Mis puudutab esimest osa, siis tuleb meelde tuletada, et kohtupraktika kohaselt kujutab EÜ artikli 253 (mis sellel ajal kehtis) rikkumise väide, mis käsitleb põhjenduse puudumist või ebapiisavat põhjendamist, endast olulise menetlusnormi rikkumist EÜ artikli 230 tähenduses (eespool punktis 43 viidatud kohtuotsus komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, punkt 67, ja Üldkohtu 13. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas T-158/99: *Thermenhotel Stoiser Franz jt vs. komisjon*, EKL 2004, lk II-1, punkt 97). Sama ei kehti etteheidete kohta, mis ei puuduta rangelt võttes põhjenduse puudumist või ebapiisavat põhjendamist, vaid mida võib tegelikult pidada kriitikaks vaidlustatud otsuse põhjendatuse ja seega selle akti sisulise õiguspärasuse kohta (Üldkohtu eespool viidatud kohtuotsus *Thermenhotel Stoiser Franz jt vs. komisjon*, punkt 97, ja 14. jaanuari 2009. aasta otsus kohtuasjas T-162/06: *Kronoply vs. komisjon*, EKL 2009, lk II-1, punkt 23). Neid saab tagasi lükata aga ainult sellise väite käsitlemise raames (Üldkohtu eespool viidatud kohtuotsus *Thermenhotel Stoiser Franz jt vs. komisjon*, punktid 97 ja 98, ja 27. septembri 2012. aasta otsus kohtuasjas T-257/10: *Itaalia vs. komisjon*, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 53).
- 47 Mis puudutab teist osa, siis tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab EÜ artikliga 253 nõutav põhjendus vastama asjaomase akti olemusele ning sellest peab selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema akti andnud institutsiooni arutluskäik, nii et huvitatud isikutel oleks võimalik teada saada võetud meetme põhjused ja pädeval kohtul teostada kontrolli.
- 48 Põhjendamise nõuet hinnates tuleb arvestada juhtumi asjaolusid. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks toodud kõik asjassepuutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna kontrollides akti põhjenduse vastavust EÜ artikli 253 nõuetele tuleb lisaks akti sõnastusele arvestada akti konteksti ja kõiki asjassepuutuvaid õigusnorme. Eelkõige ei pea komisjon seisukohta võtma huvitatud isikute esitatud kõikide argumentide osas, vaid ta võib piirduda otsuse ülesehituse seisukohalt olulise tähtsusega asjaolude ja õiguslike kaalutluste esitamisega (Euroopa Kohtu 14. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-350/88: *Delacre jt vs. komisjon*, EKL 1990, lk I-395, punkt 16, Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-198/01: *Technische Glaswerke Ilmenau vs. komisjon*, EKL 2004, lk II-2717, punktid 59 ja 60, ja 28. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas T-123/09: *Ryanair vs. komisjon*, punkt 178).
- 49 Eelnevate kaalutluste alusel tuleb hinnata, kas komisjon on vaidlustatud otsust piisavalt põhjendanud esiteks seoses majandusliku analüüsiga, mille põhjal ta järeldas, et hagejale on antud eelis; teiseks seoses sellega, milline peaks olema turuhind; kolmandaks seoses asjaoluga, kas abi võis olla lubatav piirkondliku arengu alusel; ja neljandaks seoses põhjustega, miks ta VPP programmi kõrvale jättis.
- 50 Seega, mis puudutab esiteks majanduslikku analüüsi, mille põhjal komisjon järeldas, et hagejale on antud eelis, siis ilmneb vaidlustatud otsuse analüüsist, et komisjon tuletas esmalt meelde majanduslikku konteksti, milles Alumixi otsus vastu võeti (vaidlustatud otsuse põhjendused 33–38), enne kui ta

rõhutas olulist arengut, mis seejärel Itaalia elektriturgu iseloomustas (vaidlustatud otsuse põhjendused 39–43), ning pühendas lõpuks terve jaotise (vaidlustatud otsuse punkt 6.2.1 pealkirjaga „Eelise olemasolu”) selle turu analüüsile, millel hageja tegutses (vaidlustatud otsuse põhjendused 145–158). Tuletades eelkõige meelde, et monopoolses olukorras vastu võetud Alumixi otsust ei saanud üle võtta liberaliseeritud elektrituru olukorrale (vaidlustatud otsuse põhjendus 150), rõhutas komisjon vastavalt eespool punktis 10 viidatud 21. juuli 2011. aasta otsusele Alcoa Trasformazioni vs. komisjon (punkt 71), et tuleb arvesse võtta „tegelikel turgudel valitsevaid tingimusi” (vaidlustatud otsuse põhjendus 146). Ta täpsustas samuti Sardiinia turu eripära (vaidlustatud otsuse põhjendused 155 ja 226–231).

- 51 Mis puudutab teiseks turuhinda, siis märkis komisjon, et hageja saadud hind oli Itaalia riigi sekkumise tõttu madalam sellest, mida ta oleks tegelikes turutingimustes saanud, sest kui hageja oleks suutnud selle hinna saada otse mõnelt asjaomase maakonna elektritarnijalt, siis ei oleks olnud vajalik riigi sekkumine (vaidlustatud otsuse põhjendus 145). Komisjon esitas vaidlustatud otsuse põhjendustes 146–152 põhjused, miks tuleks tagasi lükata hageja teostatud turuhinna arvutus, täpsustades eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 153 ja 154, et see arvutus oli ekslik, kuna see vastas baaskoormusenergia tootja, st odavaima elektriijaama tootmise piirkuludele. Komisjon rõhutas, et selliseid kulusid on turul võimalik saada üksnes vähese tarbimisega tundidel, ehkki hageja ei tarbi elektrit üksnes neil aegadel, vaid 24 tundi ööpäevas. Lõpuks esitas komisjon täpsustusi Sardiinia turuhinna kohta (vaidlustatud otsuse põhjendus 230), märkides, et hagejale võimaldatud tariif ei vasta mingil juhul Alumixi otsuse kriteeriumidele, isegi kui need oleksid siinses asjas kohaldatavad (vaidlustatud otsuse põhjendus 155).
- 52 Mis puudutab kolmandaks abi lubatavust regionaalarengu alusel, siis ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 60–67, et vastupidi hageja väidetele hindas komisjon seda võimalust regionaalabi suuniste alusel (vaidlustatud otsuse punkt 60), märkides, et Veneto ei ole abikõlblike piirkondade hulgas (vaidlustatud otsuse punkt 61), mis välistas ühe hageja tehastest. Mis puudutas Sardiinias asuvat teist tehast, siis märkis komisjon, et see piirkond oli abikõlblik kuni 31. detsembrini 2006 (vaidlustatud otsuse põhjendus 62), kuid ei olnud enam vastavalt regionaalabi suunistele aastateks 2007–2013 (ELT 2006, C 54, lk 13), välja arvatud osas, kus hagejale võimaldati kaheaastane üleminekuperiood „olemasoleva tegevusabi kavade järkjärgulise[ks] kaotamise[ks]”. Komisjon kontrollis seega, kas abi oli vajalik (vaidlustatud otsuse põhjendus 63) ja proportsionaalne piirkondlike puudustega (vaidlustatud otsuse põhjendus 64), ja järeldas, et ei ole. Ta märkis samuti, et tegelikkuses abi ei kahanenud (vaidlustatud otsuse põhjendus 65), leidis kokkuvõttes, et ei ole asjakohane „uue tegevusabi kehtestamine mõneks kuuks” koos selle „järkjärgulise kaotamise kavaga”, võttes lisaks „arvesse avaldatud kahtlusi ning abi konkurentsi moonutavat iseloomu” (vaidlustatud otsuse põhjendus 66). Lõpuks „kahtles” komisjon hagejale soodustariifi lubamise võimalikkuses „regionaalabina või mõnel muul alusel” (vaidlustatud otsuse põhjendus 67).
- 53 Lisaks on vaidlustatud otsuses terve jaotis (punkt 6.5.1 pealkirjaga „Kokkusobivus regionaalabi suunistega (Sardiinia)”), mis võtab paarikümne põhjendusega kokku komisjoni vastava seisukoha (vaidlustatud otsuse põhjendused 220–240), mis puudutab eelkõige küsimust „[p]anus[est] regionaalarengusse” (vaidlustatud otsuse punkt 6.5.1.2 ja põhjendused 232–237).
- 54 Mis puudutab neljandaks VPP programmi, siis mainitakse vaidlustatud otsuses seda mitu korda. Komisjon toob selle välja vaidluse kronoloogias, mainides, et ta kaalus „ideed rakendada” seda programmi (vaidlustatud otsuse põhjendus 18) ning tal oli Itaalia Vabariigiga sellel teemal kirjavahetus (vaidlustatud otsuse põhjendused 18–20). Ühtlasi mainitakse selle liikmesriigiga toimunud kohtumisi (vaidlustatud otsuse samad põhjendused). Vaidlustatud otsus hõlmab eelkõige sellele küsimusele keskenduvat jaotist (punkt 6.5.3 pealkirjaga „Virtuaalse elektriijaama rajamise ettepanek (Sardiinia)”), mis on jaotatud kaheks osaks, esiteks „Itaalia virtuaalse elektriijaama kirjeldus” (vaidlustatud otsuse punkt 6.5.3.1) ja teiseks „Tariifi kokkusobivus ühisturuga virtuaalse elektriijaama alusel” (vaidlustatud otsuse punkt 6.5.3.2). Selles jaotises (vaidlustatud otsuse punktid 246–259) on üksikasjalikult esitatud VPP programm ja põhjused, mille alusel on komisjon „jõudnud järeldusele, et käesoleval juhul ei piisa

virtuaalsest elektriijaamast, et pidada abi kokkusobivaks ühisturuga üleminekuajal pärast virtuaalse elektriijaama rajamist ja veel vähem ajavahemikul enne virtuaalse elektriijaama rajamist” (vaidlustatud otsuse põhjendus 253).

- 55 Järelikult ei ole hageja poolt konkreetselt esile toodud neljas punktis vaidlustatud otsus sugugi puudulik, vaid selles on esitatud täpsustatud ja argumenteeritud põhjendus, mis võimaldab hagejal teada saada võetud meetme põhjendusi kui ka Euroopa Liidu kohtul teostada oma kontrolli.
- 56 Sellest tuleneb, et kuuenda väite teine osa tuleb tagasi lükata, mis arvestades esimest osa puudutavat loobumist, toob kaasa terve väite tagasi lükkamise.
- 57 Nüüd tuleb hinnata hageja viiendat väidet, kuna selle läbivaatamise käigus täpsustab Üldkohus Alumixi otsuse täpset ulatust.

Viies väide, mille kohaselt õiguspärase ootuse põhimõtet on eiratud

- 58 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega on komisjon eiranud õiguspärase ootuse põhimõtet. Tuleb rõhutada – nagu ka hageja ise tunnistas –, et mõned tema argumentid käesoleva väite raames, „on juba Üldkohtule esitatud seoses [19. juuli 2006. aasta] otsuse tühistamise hagiga” (hagiavalduse punkt 225) ja et „[neid] ei võetud vastu” (hagiavalduse sama punkt). Hageja palub, et need vaadataks uuesti läbi eelkõige nende argumentide suurema ulatuse tõttu ja asjaolu tõttu, et vaidlustatud otsus ei ole sama laadi kui 19. juuli 2006. aasta otsus. Seega tuleb arvesse võtta Üldkohtu ja seejärel Euroopa Kohtu vastust (ilma et sellega siiski piirduks), et käsitleda viienda väite viit osa, mis puudutavad esiteks Itaalia Vabariigi ja hageja õiguspärase ootust, et kõnealune abi on oma laadilt olemasolev abi, mitte aga uus abi, kuna selle tagajärjed hagejale on püsivad, mistõttu rikut vaidlustatud otsus EÜ artiklit 88 (hageja viidatud ELTL artikkel 108 on *ratione temporis* kohaldamatu); teiseks õiguspärase ootust, mis tekkis asjaolust, et komisjon, keda hageja sõnul oli teavitatud õigusliku olukorra muutusest pärast 1995. aasta dekreedis esitatud tähtaega, ei olnud reageerinud Itaalia uute õigusnormide vastuvõtmisele, lastes hagejal eeldada, et kõnealust abi tuleb lugeda olemasolevaks abiks; kolmandaks Alumixi otsuse ajaliselt piiramatut laadi; neljandaks konkreetset õiguspärase ootust, et 1995. aasta dekreedist tulenevat tariifi ei loetud riigiabiks; ja viiendaks hageja õiguspärase ootuse tugevdamist komisjoni suhtumisega ametliku uurimismenetluse ajal, mida väljendas eelkõige 19. jaanuari 2007. aasta kiri.
- 59 Enne käesoleva väite erinevate osade hindamist tuleb meelde tuletada, mida hõlmab õiguspärase ootuse põhimõte ja mis tingimustel seda saab kohaldada.
- 60 Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõttena (Euroopa Kohtu 14. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-104/97 P: *Atlanta vs. Euroopa Ühendus*, EKL 1999, lk I-6983, punkt 52) võimaldab õiguspärase ootuse põhimõte igal ettevõtjal sellele tugineda, kelles on institutsioon tekitanud põhjendatud lootusi (Euroopa Kohtu 11. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 265/85: *Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Foods Products (Lopik) BV vs. Euroopa Ühenduste Komisjon*, EKL 1987, lk 1155, punkt 44, ja 24. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-369/09 P: *Polska jt vs. komisjon*, EKL 2011, lk I-2011, punkt 123; Üldkohtu 27. septembri 2012. aasta otsus kohtuasjas T-328/09: *Producteurs de légumes de France vs. komisjon*, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 18). Sellegipoolest ei saa siis, kui ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja võib ette näha tema huve mõjutada võiva liidu meetme vastuvõtmist, ta sellele põhimõttele tugineda, kui see meede vastu võetakse (Euroopa Kohtu 1. veebruari 1978. aasta otsus kohtuasjas 78/77: *Lührs*, EKL 1978, lk 169, punkt 6, ja eespool punktis 10 viidatud 25. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas *Alcoa Trasformazioni vs. komisjon*, punkt 102). Õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitsele eeldab, et täidetud on kolm tingimust. Esiteks peavad liidu ametiasutused olema andnud isikule pädevatest ja usaldusväärsetest allikatest pärit täpseid, tingimusteta ja ühtelangevaid kinnitusi. Teiseks peavad need kinnitused olema sellised, et isikul, kellele need on

antud, tekib õiguspärane ootus. Kolmandaks peavad antud kinnitused olema kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega (vt eespool viidatud kohtuotsus *Producteurs de légumes de France vs. komisjon*, punkt 19, ja seal viidatud kohtupraktika).

- 61 Mis puudutab täpsemalt selle põhimõtte kohaldamist riigiabi valdkonnas, siis tuleb täpsustada, et arvestades teatamiskohustuse keskset rolli, et komisjoni poolt riigiabi suhtes läbiviidav kohustuslik kontroll oleks tõhus, siis võivad abi saanud ettevõtjad abi seaduslikkuse suhtes õiguspärasele ootusele tugineda põhimõtteliselt vaid juhul, kui abi andmisel on järgitud EÜ artiklis 88 ette nähtud menetlust, ja hoolas ettevõtja peab suutma üldjuhul kindlaks teha, kas seda menetlust järgiti. Eriti juhul, kui abi antakse komisjonile eelnevalt teatamata, mistõttu see on EÜ artikli 88 lõike 3 kohaselt ebaseaduslik, ei saa abisaajal sel momendil olla õiguspärast ootust, et abi andmine on nõuetekohane (vt selle kohta eespool punktis 60 viidatud kohtuotsus *Producteurs de légumes de France vs. komisjon*, punktid 20 ja 21), välja arvatud erakorraliste asjaolude esinemisel (Üldkohtu 30. novembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-427/04 ja T-17/05: *Prantsusmaa ja France Télécom vs. komisjon*, EKL 2009, lk II-4315, punkt 263).
- 62 Eelnevaid kaalutlusi silmas pidades tuleb järjekorras hinnata käesoleva väite kolmandat, teist, neljandat, esimest ja viiendat osa.

Viienda väite kolmas osas, mis käsitleb Alumixi otsuse ajaliselt piiramatut laadi

- 63 Kuna komisjon võttis Alumixi otsuses seisukoha selles, kas ühenduse õigusega on kooskõlas abi, mis kehtestati 1995. aasta dekreediga, mille kehtivus lõppes otsesõnu 31. detsembril 2005, siis ei saa tema otsusel olla pikemat ajalist mõju kui otsuse esemeks olnud meetmel. Nagu komisjon õigustatult märgib kostja vastuses, tuleb selline arutluskäik välja juba eespool punktis 10 viidatud 25. märtsi 2009. aasta kohtuotsusest *Alcoa Trasformazioni vs. komisjon* (punktid 105 ja 106). Seda kinnitas Euroopa Kohus, kes leidis, et Alumixi otsuses sisalduvad komisjoni järeldused ei saa anda hagejale alust õiguspäraselt arvata, et selle otsuse järeldused laienesid 19. juuli 2006. aasta otsuses uuritud tariifile (eespool punktis 10 viidatud 21. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas *Alcoa Trasformazioni vs. komisjon*, punkt 134), ja et Üldkohus otsustas seega õigesti, et Alumixi otsuse tõttu ei saanud hagejal tekkida õiguspärast ootust, et selles otsuses sisalduvad järeldused on kestvad (eespool punktis 10 viidatud 21. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas *Alcoa Trasformazioni vs. komisjon*, punkt 135).
- 64 Seetõttu tuleb neil põhjustel viienda väite kolmas osa tagasi lükata.

Viienda väite teine osa, mis käsitleb õiguspärast ootust, mis tekkis asjaolust, et komisjon ei reageerinud pärast Itaalia õiguse uute sätete vastuvõtmist

- 65 Tuleb rõhutada, et ehkki ühelt poolt kehtis Alumixi otsus üksnes 1995. aasta dekreediga kehtestatud abi kehtivuse ajal, ei ole teiselt poolt lubatud tõlgendada komisjoni reaktsiooni puudumist nii, et see tekitas hagejas õiguspärase ootuse.
- 66 Esiteks tuleb nimelt märkida, et hageja põhjendused tuginevad ekslikule eeldusele, kuna ta väidab, et komisjonile olid vaidlusalused sätted teada, ehkki siin tuleb kindlaks määrata, kas Itaalia Vabariik oli sellele institutsioonile neist teatanud. Mis puudutab 2004. aasta dekreeti, siis ilmneb vaidlustatud otsusest (selle otsuse põhjendused 1–3), et see liikmesriik andis teavet komisjoni algatusel, kelle tähelepanu olid köitnud mitu ajakirjanduses ilmunud artiklit. 2005. aasta seadusega seoses ilmneb samuti toimiku materjalidest (ja seda kinnitati ka kohtuistungil), et selle seaduse artikli 11 lõiget 11 ei olnud komisjonile teatatud, erinevalt selle seaduse artikli 11 lõikest 12; seda järeldas ka Euroopa Kohus (eespool punktis 10 viidatud 21. juuli 2011. aasta kohtuotsus *Alcoa Trasformazioni vs. komisjon*, punkt 16). Seega tuleb kohaldada eespool punktis 61 toodud kohtupraktikat, mille kohaselt ei saa abisaajal olla õiguspärast ootust, et abi andmine on nõuetekohane, kui seda abi rakendati ilma komisjonile eelnevalt teatamata.

67 On sama mõttetu väita, et komisjon ei reageerinud, kuna komisjon sai asjaomase teabe menetluste raames, mille ta ise algatas. Selles olukorras ei saanud komisjoni tegevusetusest pärast teatamist tekkida mingit õiguspärast ootust, kuna ei ole tõendatud ei tegevusetus ega ka teatamine.

68 Teiseks ja igal juhul ei esine käesolevas asjas mingil juhul täpseid, tingimusteta ja ühtelangevaid kinnitusi.

69 Seetõttu tuleb tagasi lükata ka viienda väite teine osa.

Viienda väite neljas osa, mis puudutab õiguspärast ootust, mis tekkis sellest, et 1995. aasta dekreediga kehtestatud tariifi ei loetud riigiabiks

70 Viienda väite kolmanda osa analüüsi raames esitatust ilmneb, et kuna Alumixi otsuse esemeks olnud 1995. aasta dekreet oli ajaliselt piiratud (sest see kehtis kuni 31. detsembrini 2005), siis saab seda dekreeti käsitada nii, et see ei ole riigiabi, üksnes asjaomasel perioodil. Nagu Euroopa Kohus märkis Üldkohtu analüüsi kohta selles küsimuses (eespool punktis 10 viidatud 21. juuli 2011. aasta kohtuotsus Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, punkt 135), ei saanud hagejal tekkida õiguspärast ootust, et selles otsuses sisalduvad järeldused on kehtivad.

71 Seetõttu tuleb viienda väite neljas osa tagasi lükata.

Viienda väite esimene osa, mis puudutab õiguspärast ootust, mis tekkis sellest, et kõnealuse abi mõjude püsivuse tõttu hagejale oli see abi oma laadilt olemasolev abi

72 Eespool punktides 60 ja 61 toodud kohtupraktikast ilmneb, et ettevõtja saab tugineda õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumisele üksnes siis, kui ta oli piisavalt ettevaatlik, mõistlik ja hoolas. Selles olukorras pidi hageja esiteks võtma arvesse asjaolu, et 1995. aasta dekreediga talle määratud soodustariif, mis juba määratluse kohaselt oli erandiks normaaltariifist, oli ette nähtud kümneks aastaks ja et ta ei olnud sugugi kindel selle pikendamises. Teisalt ei saanud ta jätta arvestamata talle esialgu kehtestatud soodustariifi kindlaksmääramise mehhanismi ega seejärel eirata asjaolu, et seda tariifi korduvalt muudeti, kusjuures nende muudatuste kohta ei olnud komisjon veel saanud seisukohta võtta. Täiendavalt, võttes nimelt arvesse neid muutmisi, on ekslik viidata 1995. aasta dekreedist tulenenud soodustariifi püsivatele tagajärgedele, kuna tariifi muudeti korduvalt, eelkõige mis puudutab 2005. aasta seadusest tuleneva tariifi iga-aastast kaasajastamist, mille ülempiiriks oli 4%, nagu seda tõlgendas AEEG (vt eespool punkt 6 ja vaidlustatud otsuse põhjendused 49 ja 50).

73 Kõiki neid asjaolusid arvestades ei saanud hagejal kui piisavalt ettevaatlikul, mõistlikul ja hoolsal ettevõtjal tekkida õiguspärast ootust, et algne tariif jääb püsima ja seda loetakse olemasolevaks abiks, eriti kui see tariif oli oluliselt muutunud pärast Alumixi otsust ja kui talle samal ajal endiselt kohaldati soodustariifi.

74 Seega tuleb viienda väite esimene osa tagasi lükata.

Viienda väite viies osa, mis puudutab seda, et hageja õiguskindlust tugevdas komisjoni suhtumine ametliku uurimismenetluse ajal, mida väljendas eelkõige 19. jaanuari 2007. aasta kiri

75 Asjaolu, et komisjon algatas 19. jaanuari 2007. aasta kirjas läbirääkimised Itaalia Vabariigiga (mitte aga hagejaga) VPP programmi kohta (vaidlustatud otsuse põhjendused 18–20), on mitte üksnes asjassepuutumatu küsimuses, kas abi on laadilt olemasolev abi, nagu hageja sooviks, et tunnistataks vaidlusaluste Itaalia õigusnormidega kehtestatud meetmete puhul, ja seega ka õiguspärase ootuse

küsimuses, mida ta ekslikult arvas tekkivat komisjoni järelduste põhjal Alumixi otsuses; vaid ka eelkõige ei saa see kiri, mis algatas läbirääkimised üleminekumeetmete võimaliku vastuvõtmise kohta, oma laadilt sisaldada täpseid, tingimusteta ja kokkulangevaid kinnitusi.

- 76 Sellest tuleneb, et viienda väite viies osa ning seega viies väide tervikuna tuleb tagasi lükata.
- 77 Hagiavalduse ülejäänud nelja väidet analüüsitakse selles järjekorras, kuidas hageja neid oma kirjalikes dokumentides esitas.

Esimene väide, mis käsitleb riigiabi õigusvastast kvalifitseerimist, sest puudus hagejale antud eelis

- 78 Esimene väide, milles hageja viitab ELTL artikli 107 rikkumisele (tegelikult ajaliselt kohaldava EÜ artikli 87 rikkumisele), sisaldab erinevaid osasid; nendest esimene käsitleb kohtuliku kontrolli intensiivsust riigiabi asjades ja selles valdkonnas komisjonil lasuvat tõendamiskohustust. Selle viimase punkti osas leiti juba kuuenda väite teise osa hindamise raames, et vaidlustatud otsus oli kooskõlas EÜ artiklist 253 tulenevate nõuetega. Mis puudutab üldisi kaalutlusi liidu kohtu kontrolli kohta riigiabi valdkonnas, siis ei ole neile lisatud ühtegi konkreetset etteheidet vaidlustatud otsuse õigusvastasuse kohta ja seega tuleb need tagasi lükata, kuna need ei anna tulemusi.
- 79 Esimeses väites on tegelikult kolm argumenti: komisjon oleks pidanud leidma, et Alumixi otsuses esitatud kriteeriumid on kohaldatavad, mille tagajärjel oleks ta jõudnud samale järeldusele kui selles otsuses, st et tegu ei olnud riigiabiga (esimese väite punktid D ja E); komisjon pidi läbi viima majandusliku analüüsi, et määrata kindlaks eelis, mis võidi hagejale anda (esimese väite punkt B); see oleks igal juhul tähendanud, et komisjon võtab arutluskäigu aluseks turu normaalse toimimise (esimese väite punkt C).
- 80 Neid kolme punkti tuleb järjest hinnata.
- 81 Mis puudutab kriitikat selle kohta, et komisjon luges siinses asjas kohaldamatuks need kriteeriumid, mis olid kehtestatud Alumixi otsuses, siis tuleb täpsustada, et siin ei ole küsimus Alumixi otsuse ajalisest kohaldamisalast, millele vastati viienda väite raames, vaid küsimus on majanduslikest ja õiguslikest muudatustest, mis on toimunud hiljem ja mis teevad sarnase otsuse kordamise võimatuks. Või nagu komisjon õigustatult märgib, „on keeruline ette kujutada olulisemat muudatust kui üleminek tarnija kehtestatud hinnalt riigi poolt toetatud tariifile” (kostja vastuse punkt 54).
- 82 Kui esimesel juhul võis hagejale määratud tariif olla võrdväärne allahindlusega, mida tarnija, ja seda isegi monopoolses olukorras olev tarnija (käesolevas asjas ENEL), tegi ühele oma suurematest klientidest (vt selle kohta vaidlustatud otsuse põhjendused 36 ja 37), siis vaidlustatud otsuse esemeks olevad meetmed hõlmavad Itaalia ametiasutuste kehtestatud hinnaalandust, mida rahastatakse maksutaolisest lõivust, mis võimaldas hagejale tagasi maksta erinevuse selle hinna vahel, mida tavaliselt ettevõtjatelt küsitakse, ja talle kehtestatud soodustariifi vahel. Nagu ilmneb sel ajal kehtestatud soodustariifi enda laadist, kus tasakaalustusfond hüvitas ise Alcoale ENEL poolt arvel toodud tariifi ja 1995. aasta dekreedis sätestatud tariifi vahe, siis juba selle pelga tuvastamisega on põhjendatud, et hageja tehased ei kandnud kõiki kulusid, mida nad tavapäraselt oma eelarvest oleksid pidanud tasuma (vt selle kohta eespool punktis 10 viidatud 25. märtsi 2009. aasta kohtuotsus Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, punkt 68, ja eespool punktis 10 viidatud 21. juuli 2011. aasta kohtuotsus Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, punkt 83).
- 83 Seega leidis komisjon õigusnormi rikkumata, et Alumixi otsuses esitatud kriteeriume ei saanud käesolevas asjas kohaldada.

- 84 Teise punkti osas tuleb rõhutada, et nagu kuuenda väite teises osa hindamise raames märgiti, esitas komisjon rea majanduslikke näitajaid, mis puudutasid niihästi turu arengut (monopoli lõpp) kui ka hageja tehastele omaseid tunnuseid (näiteks Sardiinia elektrituru analüüs). Seega tegutses ta kooskõlas EÜ artikliga 87, mis nõuab, et komisjon tõendaks, et abisaanud ettevõtja sai majandusliku eelise (vt selle kohta Üldkohtu 6. märtsi 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-228/99 ja T-233/99: Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen vs. komisjon, EKL 2003, lk II-435, punktid 251 ja 257, ja 3. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas T-163/05: Bundesverband deutscher Banken vs. komisjon, EKL 2010, lk II-387, punkt 98). Seevastu ei pidanud komisjon esitama teisi argumente, kuna hagejale antud eelise olemasolu tulenes pelgalt kehtestatud mehhanismi kirjeldusest. Keerulised majanduslikud hinnangud, mida on nõutud näiteks turumajanduses tegutseva erainvestori kriteeriumi kohaldamisel, ei olnud sugugi kasulikud, kui esines kompensatsioonimehhanism, mida rahastas maksulaadne lõiv, et vabastada üks äriühing osa elektrikulude tasumisest, mida on vaja liidu territooriumil turustatavate kaupade tootmiseks. Komisjonil ei olnud seega sugugi kohustust teha täpsem majanduslik analüüs kui see, mille ta vaidlustatud otsuses tegi.
- 85 Mis puudutab hageja kolmandat argumenti, mis käsitles seda, et komisjon oleks pidanud arutlema normaalse turu raamistikus, mitte aga olemasoleva turu omas, siis on piisav meelde tuletada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleb riigiabi hinnata sellisena, nagu ta on, mitte aga arvestades eesmärke, millega soovitakse näiteks hüvitada turu ebatäiuslikku konkurentsi (vt selle kohta Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-372/97: Itaalia vs. komisjon, EKL 2004, lk I-3679, punkt 67, ja seal viidatud kohtupraktika).
- 86 Seega tuleb esimene väide põhjendamatusena tõttu tagasi lükata
- Teine väide, mis käsitleb õigusrikkumist, kuna abisummat ei ole kindlaks määratud*
- 87 Siin tuleb meelde tuletada, et komisjon on vaidlustatud otsuses esiteks tunnistanud kõnealuse abi ühisturuga kokkusobimatuks ja teiseks määranud selle osalise tagasinõudmise. Nimelt selle teise aspektiga seoses tekib küsimus abisumma kindlaksmääramisest.
- 88 Tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei nõua ükski liidu õiguse säte komisjonilt ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud abi tagastamist määrates tagastatava abi täpse suuruse fikseerimist. Piisab sellest, kui komisjoni otsus sisaldab andmeid, mis võimaldavad otsuse adressaadil iseseisvalt ja ülemääraste raskusteta selle summa kindlaks teha (Euroopa Kohtu 12. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-480/98: Hispaania vs. komisjon, EKL 2000, lk I-8717, punkt 25, ja 18. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-441/06: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 2007, lk I-8887, punkt 29, Üldkohtu 15. juuni 2010. aasta otsus kohtuasjas T-177/07: Mediaset vs. komisjon, EKL 2010, lk II-2341, punkt 181).
- 89 Vaidlustatud otsus vastab neile nõuetele, kuna nagu märgitakse eespool punktis 18 viidatud 9. juuli 2010. aasta kohtumääruses Alcoa Trasformazioni vs. komisjon (punkt 11), siis ehkki seal ei täpsustata tagastatava abi täpset summat, on otsuses näidatud meetod, kuidas see summa tuleb arvutada. See summa võrdub lepingulise hinna ja soodustariifi vahega, mis langeb kokku hüvitisega, mida äriühing sai asjaomasel ajavahemikul (vaidlustatud otsuse põhjendus 285). Vaidlustatud otsuse artikkel 1 viitab otsesõnu sellele põhjendusele. Nimetatud otsuse artiklis 2 täpsustatakse, et sellelt summalt arvutatakse intressi, ning määratakse intresside arvutamise viis. Selle artikli analüüsist ilmneb lõpuks, et komisjon loobus Sardiinias asuva tehase puhul abi tagasinõudmisest vahemikus 19. jaanuar 2007 kuni 19. november 2009.
- 90 Seega tuleb teine väide põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, mis esimese võimalusena puudutab toimimisabi ekslikku kvalifitseerimist ja teise võimalusena puudutab selle abi abikõlblikkust piirkondlikku riigiabi käsitlevate suuniste alusel

- 91 Algusest peale tuleb täpsustada hageja kolmanda väite piiratud laadi, kuna see puudutab üksnes Sardiinias asuvat tehast, sest Veneto ei olnud piirkond, millele kohaldati piirkondlikku riigiabi vastavalt EÜ artikli 87 lõike 3 punktile a. Komisjon täpsustab vaidlustatud otsuses (selle otsuse põhjendus 240) ja kostja vastuses, et Sardiinia ei olnud enam abistatav piirkond alates 2006. aasta lõpust. Sellest tuleneb, et kolmanda väite mõlemat osa tuleb analüüsida vaid niivõrd, kuivõrd see puudutab Sardiinia tehast sellele kuupäevale eelnenud perioodil.

Esimene võimalus, mis puudutab kõnealuse abi ekslikku kvalifitseerimist toimimisabiks

- 92 Vaidlustades komisjoni analüüsi, et kõnealune abi oli ühisturuga kokkusobimatu, väidab hageja, et tegu ei olnud toimimisabiga, ja välistab selle põhimõtteliselt piirkondlikku riigiabi käsitlevate suuniste kohaldamisalast (nende suuniste punktid 4.15 ja 4.17). Ta tugineb eelkõige asjaomase meetme ajutisele laadile ja selle meetme peamiselt piirkondlikule eesmärgile. Siiski ei ole need argumendid veenvad. Nimelt esiteks sai hageja 15 aasta jooksul kasu soodustariifist (alates 1995. aasta dekreediga jõustumisest kuni hetkeni, kui teavitati vaidlustatud otsusest ja eelkõige selle artiklist 4, mille alusel Itaalia Vabariik pidi tühistama kõik kõnealuse abi tulevased maksed). Teiseks puudutas soodustariif mitte üksnes Sardiiniat, vaid ka Venetot. Igal juhul, nagu see ilmneb väljakujunenud kohtupraktikast, et tegevusabi on abi, mille eesmärk on vabastada ettevõtja jooksva haldamise või tavakohase tegevuse käigus tavaliselt tekkivatest kuludest (Euroopa Kohtu 19. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-156/98: Saksamaa vs. komisjon, EKL 2000, lk I-6857, punkt 30, ja 21. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-459/10 P: Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 34; eespool viidatud kohtuotsus Kronoply vs. komisjon, punkt 75). Seetõttu oli kõnealune abi, mis võimaldas hagejal vähendada tema elektritarbimisega seotud kulusid, mis määratluse kohaselt kuulub jooksva haldamise alla, tööpoolest toimimisabi. See kehtis seda enam, et kuna alumiiniumi tootmise protsess oli iseäranis energiakulukas (vaidlustatud otsuse põhjendus 74), siis oli elektri omamine hageja toimimisele keskse tähtsusega.

- 93 Kolmanda väite esimene osa tuleb seega tagasi lükata.

Teine võimalus, mis puudutab kõnealuse abi lubatavust piirkondlikku riigiabi puudutavate suuniste alusel

- 94 Isegi kui tegu on toimimisabiga, siis võis erakorralistel juhtudel lubada riigiabi, mis oli mõeldud abistatavatele piirkondadele vastavalt EÜ artikli 87 lõike 3 punktile a, tingimusel et riigiabi oli põhjendatud oma panusega piirkondlikku arengusse, oma laadiga, ja et abi tase oli proportsionaalne puudustega, mida see pidi heastama. Selline abi pidi olema ajaliselt piiratud ja kahanev. Hageja leiab teise võimalusena, et komisjon oleks pidanud tema Sardiinia tehase puhul abi sellel alusel lubama. Selle argumendiga ei saa nõustuda.
- 95 Esmalt ja täiesti piisavalt selleks, et komisjon saaks keelduda abi lubamast piirkondlikku riigiabi käsitlevate suuniste alusel, ei olnud kõnealune abi laadilt kahanev (vaidlustatud otsuse põhjendused 65 ja 239), vaatamata asjaolule, et tariifi tõus piirati 4%-ga. Tuleb nimelt rõhutada, et soodustariifi nominaalsumma tõusu piirang ei too *ipso facto* kaasa selle hüvitiselise summa vähendamist, mida tariifi saajale maksti, kuna elektri tegelik hind ettevõtjale võib püsida kõrgemana sellest, mida ta soodustariifi saajalt küsis, isegi kui sellele lisada 4%. Seetõttu oli soodustariif kahanev üksnes liidu piires keskmiste hindade tegeliku vähenemise korral, ja kasvav kõigil muudel juhtudel, nagu seda õigustatult märkis ka komisjon, ilma et talle oleks vastu vaieldud.

- 96 Seejärel näitas komisjon täiesti veenvalt, mis põhjustel ei aidanud kõnealune abi püsivalt kaasa piirkondlikule arengule. Niisiis tuletas komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 235 ja 236 meelde, et hageja ise oli tunnistanud, et Sardiinia tehas ei olnud elujõuline ilma soodustariifita, ning tõendas, et isegi kui võtta arvesse uute infrastruktuuride (gaasijuhe ja merekaabel) rajamise tulevast mõju turuhinnale, oleks kohaldatav hind võrreldav sellega, mida kohaldatakse ülejäänud Itaalias, kuid ei ulatuks mingil juhul 30 euronit/MWh, mis on „vajalik, et tehas oleks tulutoov” (vaidlustatud otsuse põhjendus 235). Seega ei olnud hageja tehas kaugeltki kõnealuse abi tõttu saarel tulevase arengu eestvedajaks, vaid sõltus ise täielikult soodustariifist.
- 97 Lõpuks, kuna piirkondlikku riigiabi puudutavad suunised nõuavad, et abi lubamiseks peab see olema proportsionaalne puudustega, mida see peab heastama, siis analüüsis komisjon, et soodustariif vastas märgatavale erinevusele teiste klientide puhul Sardiinia ja Itaalia poolsaare vahel. Komisjon täheldas, et hagejale makstav toetus oli palju kõrgem igasugustest erinevustest, mida märgati (vaidlustatud otsuse põhjendus 238). Selles olukorras ei saa hageja väita, et kõnealune abi oli proportsionaalne ja seetõttu lubatav.
- 98 Kuna need kriteeriumid ei olnud täidetud, siis leidis komisjon õigustatult, et see takistas Sardiinias kohaldatava soodustariifi lubamist piirkondlikku riigiabi käsitlevate suuniste alusel.
- 99 Sellest tuleneb, et kolmanda väite teine osa tuleb samuti tagasi lükata ja seega tuleb kolmas väide tervikuna tagasi lükata.

Neljas väide, mis käsitleb hea halduse põhimõtte rikkumist ja ELTL artikli 107 lõike 3 rikkumist seoses VPP programmiga

- 100 Hageja leiab, et 19. jaanuari 2007. aasta kirjas ja laiemalt oma suhtumisega seoses VPP programmi hindamisega on komisjon rängalt ja ilmselgelt rikkunud hea halduse põhimõtet ja ELTL artikli 107 lõiget 3 (võttes arvesse vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeva, siis tegelikult EÜ artikli 87 lõikes 3).
- 101 Esmalt tuleb meeles pidada, et liidu õiguskorra kohaselt haldusmenetluses antud tagatiste hulgas on ka hea halduse põhimõte, millega on seotud pädeva institutsiooni kohustus hinnata hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse juhtumi olulisi asjaolusid (Euroopa Kohtu 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-269/90: Technische Universität München, EKL 1991, lk I-5469, punkt 14 ja Üldkohtu 23. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas T-263/07: Eesti vs. komisjon, EKL 2009, lk II-3464, punkt 99).
- 102 Seejärel tuleb rõhutada, et komisjon tunnistas vaidlustatud otsuse põhjenduses 281, et ehkki 2007. aastal algatatud VPP läbirääkimiste pikkus oli suuresti tingitud Itaalia Vabariigi hilinevad vastusest, rikkus see „hea halduse põhimõtet ning mõjutas[...] abisaaja käitumist edasise uurimise käigus”.
- 103 Ehkki Üldkohus ei ole sugugi seotud hinnanguga, mille komisjon võis anda oma tegevusele, ning peab ise kontrollima vaidlustatud otsuse õiguspärasust, on ta seevastu selle kontrolli raames seotud nii nõudega kui ka vaidlustatud otsuse täpse esemega.
- 104 Seega, kuna hea halduse põhimõtte rikkumine oli põhjustatud komisjoni kõhklustest ja aeglusest VPP programmi uurimisel seoses Sardiinias asuva hageja tehasega, siis tuleb märkida, et komisjon leidis, et „on asjakohane jätta Sardiinia tehase puhul abi tagasi nõudmata ajavahemiku kohta alates kirja saatmise kuupäevast, s.o 19. jaanuarist 2007 kuni [vaidlustatud] otsuse vastuvõtmiseni” (vaidlustatud otsuse põhjendus 282). Vaidlustatud otsuse artikli 2 lõige 1 kordab seda analüüsi. Seega, kuna see ei suuda mõjutada vaidlustatud otsuse seaduslikkust seoses küsimusega, kas kõnealune abi on kooskõlas

ühistoruga, ega oma mõju abi summale, mille tagasinõudmist komisjon on määranud Sardiinia tehase puhul 18. jaanuarile 2007 järgneva perioodi osas, siis tuleb hea halduse põhimõtte rikkumist käsitlev väide tagasi lükata, kuna see on osaliselt tulemusetu.

105 Siiski ilmneb selle väite tõlgendamisest, et hageja esitab selle laiema olukorra kohta, asudes rubriigis pealkirjaga „Komisjoni poolt haldusmenetluse läbiviimine”, lähtudes eelkõige viivitustest, mis hageja sõnul tulenesid järgmiste asjaolude koosesinemisest:

- Alumixi otsuse sisu, milles komisjon leidis, et 1995. aasta dekreediga rakendatud meetmed ei kujutanud endast riigiabi;
- komisjoni tegevusetus pärast seda, kui teda teavitati esialgse abi muudatustest;
- asjaolu, et 2004. aasta dekreeidi puhul algatas komisjon uurimise uute soodustariifist kasusaajate kohta, mitte aga tema kohta;
- 19. juuli 2006. aasta otsuse vastuvõtmine;
- vaidlustatud otsuse vastuvõtmine pärast VPP hüpoteesist loobumist.

106 Need erinevad asjaolud eraldi või koostoimes ei saa endast kujutada hea halduse põhimõtte rikkumist. Nimelt on esiteks meelde tuletatud, et Alumixi otsus ei saanud lasta hagejal arvata, et selle kohaldamisala ületaks kümnet aastat, mis oli 1995. aasta dekreedis talle kehtestatud soodustariifi kehtivus. Teiseks ei saa komisjonile ette heita, et ta ei järginud hea halduse põhimõtet, kui see institutsioon ei saanud hea halduse kohaselt tegutseda sellise käitumise tõttu, mis oli tervikuna omistatav kolmandale isikule. Vaidlust ei ole selles, et kuna käesolevas asjas Itaalia Vabariik ei teavitanud 2004. aasta dekreedist ja 2005. aasta seaduse artikli 11 lõikest 11 – selline tegevusetus kujutab aga endast õigusrikkumist –, siis ei saanud komisjon võtta nõuetekohaselt seisukohta, nagu ta oleks pidanud tegema, kui riigiabist teatamise menetlust oleks järgitud. Täiendavalt, nagu juba märgiti eespool punktides 65–67, ei jäänud komisjon tegevusetuks pärast seda, kui Itaalia ametiasutused võtsid vastu uued sätted, vaid palus neil ametiasutustel esitada vajalikku teavet. Kolmandaks leidsid nii Üldkohus kui ka Euroopa Kohus, et 19. juuli 2006. aasta otsus on õiguspärane, sh ka osas, mis puudutas hagejat käsitleva osa lahutamist sellest osast, mis puudutas 2004. aasta dekreediga määratud soodustariifi uusi saajaid. Neljandaks tuletati eespool punktis 104 meelde, et VPP programmi käsitlevate läbirääkimiste algatamisega ja hiljem sellest loobumisega seotud viivituse osas pidas komisjon ise vajalikuks seda arvesse võtta, loobudes sellega seotud abisumma tagasinõudmisest, see aga ei saa mingil juhul olla halb haldus.

107 Lõpuks, mis puudutab EÜ artikli 87 lõike 3 väidetavat rikkumist, kuna komisjon ei olnud hinnanud VPP programmi mõju Sardiinias, siis tuleb meelde tuletada, et komisjon leidis vaidlustatud otsuses õigustatult, et sellest programmist ei piisa, et pidada abi kokkusobivaks ühisturuga üleminekuajal pärast selle rajamist või veel vähem ajavahemikul enne selle rajamist (vaidlustatud otsuse põhjendus 253). Kuna Sardiinia ei olnud enam selle sätte alusel abistatav piirkond alates 2006. aasta lõpust ja kuna läbirääkimised komisjoni ja Itaalia Vabariigi vahel algasid 2007. aasta alguses, siis ei saanud EÜ artikli 87 lõiget 3 rikkuda seetõttu, et komisjon loobus seda programmi arvestamast, eriti kuna EÜ artikli 87 lõikest 1 tuleneva põhimõtte kohaselt on riigiabi andmine keelatud ja et sellest reeglist tehtavat erandit tuleb tõlgendada kitsalt (Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-277/00: Saksamaa vs. komisjon, EKL 2004, lk I-3925, punkt 20, ja 23. veebruari 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-346/03 ja C-529/03: Atzeni jt, EKL 2006, lk I-1875, punkt 79; Üldkohtu 2. detsembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-362/05 ja T-363/05: Nuova Agricast ja Cofra vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 80).

108 Kõigest eelnevast tuleneb seega, et neljas väide tuleb tagasi lükata.

109 Kuna ühtegi kuuest väitest ei võetud vastu, siis tuleb hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

110 Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist hagejalt nõudnud ja viimane on kohtuvaidluse kaotanud, siis tuleb kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamisega seotud kohtukulud temalt välja nõuda. Vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 4 kannab käesolevasse menetlusse astunud Itaalia Vabariik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta Alcoa Trasformazioni Srl kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seonduvad kulud.**
- 3. Jätta Itaalia Vabariigi kohtukulud tema enda kanda.**

Gratsias

Kancheva

Wetter

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. oktoobril 2014 Luxembourgis.

Allkirjad